

ELKEZDŐDÖTT A JÖVŐ

Nem tudjuk még, hogy miért és mennyire, de Orbán Viktor ötödik kormányzása nem lesz a negyedik kormányzásának folytatása. A magyar politika teljesen új szakaszba lépett, annak ellenére, hogy a miniszterelnök személye ugyanaz, mint tizenkét éve. Nem elég, sőt felületes, a vonal megtörését, az újlást, a jövő megjelenését azzal magyarázni, hogy Oroszország február 24-én megtámadta Ukrajnát. Hogy ez kezdetben milyen kevéssé befolyásolta a magyar politikát, az a miniszterelnök első hozzászólásaiból tűnt ki, hiszen a „rezsicsökkentés” megmentését nyilvánította fontosnak a magyar családok számára. Meg a március 15-ei beszédében, mely – bizonyos történelmi iróniával – tulajdonképpen egy korábbi európai szabadságharc nemzeti megünneplése, fő szólamként elhangzott: „Ebben a háborúban mi semmit se nyerhetünk, de mindent elveszíthetünk. Ebből a háborúból ki kell maradnunk!”

Alig három héttel az országos választások előtt a Fidesz elnöke egyben felhívta a figyelmet az öt nappal azelőtt államfővé választott pártelnök-helyettese szavaira. Ezt érdemes hosszán idézni: „Novák Katalin, az új köztársasági elnökünk – Isten éltesse! – azt mondta: a nők a békét akarják megnyerni, és nem a háborút. És úgy látszik, megint az asszonyoknak van igazuk. A háború rombol, a béke épít. Az édesanyák tudják, hogy húsz év kell egy ember felneveléséhez, de húsz másodperc elég az elpusztításához. A nők nem a Kelet és Nyugat harcát látják, hanem ukrán és orosz édesanyát, árván maradt gyermekeket, lelőtt családfejeket, fiúkat és apákat. Szankciók kényszerítő ereje helyett nélkülözést látnak. Ha véget akarunk vetni a háborúnak, ha azt akarjuk, hogy Magyarország kimaradjon a háborúból, hallgatnunk kell az asszonyokra. A legjobb pillanatban lett – először történelmünk során – éppen egy nő Magyarország köztársasági elnöke.” És a továbbiakban még hozzátette alapkérdésként: „Békepárti jobboldal vagy háborús baloldal?”

A parlamenti választás eredménye közismert, de az nem, hogy mi volt a célja a miniszterelnök szavainak a jövőd elnökasszonyról: az államfő és a kormányfő teljes mértékű egyetértését akarta kinyilvánítani – vagy pedig megkövetelni?

Két hónappal később, az ellenzéket elsöprő választási győzelem ellenére – vagy okából? – azt kell észrevenni, hogy egyik sem sikerült. Hiszen Novák Katalin beiktatási beszéde máshogy hangzott és másról szólt, mint Orbán addigi beszédei. Nem a „főnöke” által az édesanya és az asszony szerepére összpontosított elnök szólalt meg, nem csupán az ország képviselőit, hanem a nemzetközi vezérlésre is elszánt államfő, aki annak a tudatában él, hogy az alaptörvény órá bízta a hadsereg főparancsonokságát. A kritikát nem burkolva így szólt: „Az önzetlen segítségnyújtás mellett tudnunk kell azt is, mi a válaszuk erre a háborúra, s mi nemzetünk múltjából, jelenéből és remélt

jövőjéből fakadó érdeke. Tíz pontba szedve így néz ki Magyarországról a háború: 1. Elítéljük a putyini agressziót, egy szuverén állam fegyveres megtámadását. 2. Örökre nemet mondunk a Szovjetunió viszállítását célzó minden törekvésre! 3. Mi magyarok békét akarunk, itt Magyarországon és a szomszédos országokban. Mi a békét akarjuk megnyerni, nem a háborút! 4. Ez nem a mi háborúnk, de ellenünk, békeszerető, biztonságra, egymás iránti tiszteletről és gyarapodásra vágyó magyarok ellen is vívják. Követeljük a háborús bűnök kivizsgálását és megbüntetését! 5. Nem vagyunk semlegesek. Az ártatlan áldozatok és az igazság oldalán állunk. Az Európai Unió és a NATO szövetségének részeként vállalt kötelezettségeinknek eleget teszünk, amikor pedig van jogunk egy döntésre nemet mondani és magyar érdek úgy kívánja, ott nemet is mondunk. 6. Többszörösen megharcolt szuverenitásunkról semmilyen körülmények között nem vagyunk hajlandók lemondani. Honvédelmi erőnket folyamatosan fejlesztjük. 7. Támogatjuk Ukrajna csatlakozását az európai országok közösségéhez. 8. Készek vagyunk áldozatot hozni a békéért, és nem akadályozzuk szövetségeseink áldozathozatalát. Nem egyezünk bele azonban olyan döntésekbe, melyek nagyobb áldozatot követelnek magyar emberektől, mint amekkora fájdalmat az orosz agresszornak okoznak. 9. Készséggel vállalunk közvetítő szerepet a hadviselő felek között a békétárgyalások folytatása érdekében. 10. Az Ukrajnában élő magyar embereket megillető jogok biztosításához ragaszkodtunk eddig, ragaszkodunk most és a háború után is.” Az egyes pontok nem ellenkeznek a miniszterelnök kijelentéseivel, de tartalmilag és főleg értékelésükben és szövetségi lelkületükben messze túlmennek az addigiakon.

A két legerősebb magyar politikus felfogásai és érdekei és ennek következtében céljai nem egyenlők, pláne nem azonosak. Novák Katalin tizennégy évvel fiatalabb Orbánnál, ami a politikában egy generációt tesz ki. Novák természetes módon arra az időre is gondol, amikor Orbán már nyugdíjas lesz. De arra is kell neki gondolnia, hogy ki választja meg őt újra. Az alkotmányozók Magyarországon is, mint sok más országban, az elnök mandátumát öt évre bővítették, miközben a parlament ideje négy évre korlátozták. Ezzel azt igyekeztek biztosítani, hogy a két választás csak minden huszadik évben essen egybe. Magyarországon ez most megtörtént: az államfő, az Országgyűlés elnöke meg a miniszterelnök mind új mandátumot kaptak, de Kóvér László és Orbáné 2026-ban jár le, Nováké pedig 2027-ben – és ki tudja, hogy akkor milyen lesz az Országgyűlés összetétele.

Nem csupán az önérdékű célokról van szó, hanem „a világ”, főleg az Európai Unió meg a NATO akkori állapottól. Orbán környezete a kérdés kezelhetetlenségét hangsúlyozza olyan módon, hogy Ukrajnában valójában már most – Kóvér szerint – „amerikai–kínai háború” illetve – Orbán Balázs, a miniszterelnök

Nemes májvirág (Anemone hepatica)

politikai igazgatója szerint – „amerikai–orosz háború” folyik. Ezzel azt mondják, hogy ekkora harcban a magyarok semmit sem számítanak, és ezért ebből ki is maradhatnak. Novák ezzel szemben a háborút leszűkíti és konkretizálja, hogy levonhassa a következtetést. Hangsúlyozza, hogy a háborút „ellenünk is vívják” és „nem vagyunk semlegesek”, ami annyit is jelent, hogy a magyarok nem csak nem állnak Amerika és Kína illetve Oroszország között, hanem nyilván nem is állnak Oroszország oldalán.

Novák első külföldi útja sem Bécsbe, sem Washingtonba nem vezetett, hanem Varsóba – mentve a magyar-lengyel barátságból azt, ami menthető. Ezzel is jelezte, hogy ő nem törődik bele abba, ha Orbán határozott határozatlansága miatt történelmi kapcsolatok csorbat szenvednek, miközben kétségbe esett ideológiai pillanatkapcsolatok, mint a francia Marine Le Penel előtérbe tolakodnak. Lehet, hogy véletlen, de valószínűbb, hogy nem, mindenesetre a beiktatásakor idézett Ady vers kulcssora „Az Élet él és élni akar” sem a progresszivitás elvetése, sem a keresztény-konzervatívizmus megerősítése. Hogy Novák Katalin a Fideszen belül kikre támaszkodik, az még nem került nyilvánosságra. De biztos csapatszemlét tartott és bízik a fiatalok többségében. Másrészt feltűnő, hogy Németh Zsolt, a Fidesz éveken át alacsonyabb rangra szorult külpolitikusa, egy-két hónapja megint szót emel Ukrajnával és Lengyelországgal szimpatizálva – és ezzel támogatást talál azoknál az európaibb szellemű erőknél, akik Antal MDF-hagyatékából csatlakoztak Orbánhoz.

A Fidesz jövője viszont az Európai Néppártból való kilépés óta teljesen tisztázatlan. A legújabb bizonyíték

erre Orbán beszéde a CPAC-konferencián, magyarul a keresztény-konzervatív eszmetársak találkozóján. A Fidesz elnöke az amerikai republikánus párt delegációja és más hatalomvesztett vendégek előtt nem csak a magyar múltról beszélt félreérthetően, amikor a Kádár-rendszer végéről mondta. „Mi mindenesetre fellázdattunk és a nyolcvanas évek végén úgy döntöttünk, hogy ebből elég volt. Vissza akartuk szerezni a hazánkat és szabadságunkat, vissza akartuk szerezni a hazánk szabadságát.” Melyik hallgató gondolhatott arra, hogy akkor a Fideszen kívül még ott volt Pozsgay Imre, Németh Miklós, Horn Gyula, Antall József, Göncz Árpád és számosan mások?

Jellemző módon Orbán, mint a találkozó főszónoka „a magyar recept” tizenkét pontjában mindenféle eljárási eszökről beszélt, mintha azt mondaná, hogy az ebédhez milyen tányér és milyen kanalak kellenek, nem pedig azt, hogy mivel táplálkozzanak az emberek. A keresztény-konzervatívizmus valóban nem olyan energiahordozó, amely a Nyugat országaiban azonos tartalmú volna, egyhangú értelmezést nyerne és sikert aratna. Öt nappal Novák beszéde után Orbán eszmefuttatásában elhangzott egy mondat, melynek eredetét a ferencesek kolostora és a Sándor-palota között lehet találgatni: „Oroszország az agresszor, Ukrajna az áldozat. Elítéljük a támadót, a megtámadottat pedig segítjük.” A folytatás viszont elég furcsa betűzést kapott: „De közben tudjuk, hogy nem Ukrajna védi meg Magyarországot. A NATO és a Magyar Honvédség tudja megvédeni.” Emlékszik Orbán még arra, hogy „Donald Trump barátom” milyen kevéssé értékelte a NATO-t?

GEORG PAUL HEFTY

„Mivel minden múlandó az életben, egyszer a háborúnak is vége lesz”

Ausztriában nagyon magas azon emberek aránya, akik pénzzel, adománnyal, segítőkészséggel támogatják azt a sok ezer ukrainait, akik az országukban tomboló háború elől menekültek. Az átlagos osztrákot még jóakarattal sem lehetne oroszbarátnak nevezni, talán eltekintve néhány szabadságpárti politikustól, mint Karin Kneissl volt külügyminiszterasszony.

Ezért nem túl nagy meglepetés, hogy Georgij Makazaria, a Russkaja zenekar frontembere kerek-perec kijelenti: „Hiába élek 33 éve Ausztriában, így is szégyellem magam, hogy a szülőhazám illet tesz.” A ska-punk csapat nem csak azáltal tett szert egy bizonyos ismertségre, hogy az ORF-ben zeneileg kísérte a Stermann-Grissemann-féle „Willkommen Österreich” nevű show-t, hanem azáltal is, hogy sokimondó emberekből áll. Georgij Makazaria teljesen nyíltan válaszol az *Index* nevű online-újság kérdésére, „hogy mint orosz kötődésű zenekar ez hogyan érinti önöket, hiszen rengeteg hasonló előadó kapott negatív megbélyegzést a világon.” A válasz egyszerű: „Mivel mi alapvetően osztrákok vagyunk – a zenekarban mindenki osztrák állampolgár –, így nem ér minket közvetlen támadás. Talán ezért is nem félünk kimondani, hogy elítéljük ezt a háborút, nem lehet ezt különleges katonai akciónak vagy bármi másnak nevezni, csakis nyílt háborúnak.”

Rimay Ádám az interjú végén megkérdezi, vendégszeretése előtt mit üzenne a magyar közönségnek? „Amit üzennék, nemcsak a magyar embereknek szól,

hanem mindenkinek a világon. Fontos a politika és a kultúra közötti különbség. A politika kegyetlen dolog, amely sokszor felhasználja a kultúrát a céljai érdekében. Ez nem helyes. A kultúra a békés ember sajátja, és nem a gyűlölködő. Ha gyűlölettel töltjük meg, az kivevzi, és többé nem marad kultúránk.”

És a politika? Az Európai Unió politikusai óriási különbségeket tesznek a helyzet megítélésében, attól függően, milyen történelmi tapasztalatai vannak országuknak az oroszokkal – és attól, hogy milyen távol van az orosz határ. Míg Ukrajna megsegítésénél a fegyverszállítás kivételével majdnem egyöntetű a vélemény, nehezen lehetne nagyobb az eltérés, ami az EU-belépést illeti. Ukrajna csatlakozása „tizenöt–húsz évig is tarthat”, jelentette ki egy rádióadásban Clément Beaune uniós ügyekért felelős francia miniszter. „Öszintének kell lenni. Ha azt mondjuk, hogy Ukrajna 6 hónapon, egy vagy két éven belül belép az EU-ba, akkor hazudunk.” Mint elnöke, Emmanuel Macron, a miniszter is illúziókról beszélt, melyekkel nem szabad hitegetni az ukránokat. „Ha azt mondjuk nekik, hogy „Isten hozott benneteket az EU-ban!”, de nem olvassák el a szerződés alján az apróbetűs részt, hogy „Hahó, majd 15 év múlva!”, akkor azzal ukránok egész nemzedékeit vezetjük félre”, tette hozzá Beaune. Olyan politikai közösséget kell kínálni az ukránoknak, amelyhez előbb csatlakozhatnak, amiről Macron is beszélt már. „Ez nem zárt ajtó, hanem nagyon is nyitott”, állította a francia miniszter.

Folytatás a 2. oldalon

Tempora mutantur,

azaz változnak az idők, és mi is változunk bennük (nos et mutamur in illis). Az »Alpesi Köztársaság«, vagyis Ausztria jelenlegi helyzetét mérlegelve elsődlegesen az ötlük fel, mi minden megváltozott nem csupán körülöttünk, hanem az országon belül is. Mennyire érvényes még a Felix Austria minősítés, aminek alapján büszkeséget váltott ki VI. Pál pápa azon vélekedése, hogy Ausztria a boldogok szigete? Pedig milyen kedélyes és kényelmes volt ebbe kapaszkodni, ebben ringatni magunkat.

Aztán – nem egészen hirtelenben – ha nem is minden, de sok minden megváltozott, mindenekelőtt a biztonságérzet. A tyúk vagy a tojás viszonylatában bölcselkedhetnénk: vajon az eluralkodó rossz közérzet csupán lélektani jelenség, vagy éppen a körülöttünk tapasztalható válságjelekből eredeztethető? Manapság érzékelhető a kettő egybeesése.

De mik is azok a környezetünkben fellépő jelenségek, amik által egyre-másra elveszítik érvényességüket a korábbi mércék? Sokan a globalizációra utalnak, nem fontolva meg annak virtuális meglétét, érzékelhető, de racionálisan alig meghatározható, tapintható sokrétűségét. Bárhogy is közelítjük meg a kérdést, egy biztos: eltűnőben vannak a megszokott határok. A különböző politikai-gazdasági, szellemi áramlatok minden ellenkező hiedelemmel és intézkedéssel szemben nem tartóztathatók fel semmiféle mesterséges országhatárral.

Különösen az Ausztriához hasonló méretű országok mindhiába hivatkoznak függetlenségükre, lényegében – igaz, különböző fokon – messzemenően nem egyedüli urai önmaguknak. Ez korábban is így volt, napjainkban azonban tényként el kell fogadnunk, hogy különbö-

zó befolyási övezetekben élünk. Az önámítástól sem mentes Ausztria az említett megítélések alapján oly mértékben érezhette-tudhatta magát biztonságban, hogy az örökkévaló semlegességet védjegyként kezelte, s részben még ma is így tekintik.

A hidegháború megszűnte, másként a vasfüggöny lebontása nagyobb, erősebb légáramlatokat hozott mozgásba, míg nem időserűvé vált az európai integráció kérdése, ami félénken-óvatosan előtérbe helyezte a semlegesség megőrzését, vagy éppenséggel feladását. Aztán – osztrák módon – győzött az EU-tagság vállalása. Helyi szinten ez úgy ismert: *das eine nehmen und das andere nicht lassen* (az egyiket elfogadni, a másikat nem feladni). Mivel éppen szélcsend honolt, eddig nagyon kellemesen megfért egymás mellett a semlegesség és az uniós tagság.

Minden egyebet mellőzve nem árt történelmi dátumként megjegyezni 2022. február 24-ét. Három hónap elteltével kezd magához térni a nyugati világ, s ennek részeként Ausztria is felocsudott csipkerózsika álmából. Karl Nehammer új kancellár talán kissé naiv módon szóba hozta a semlegesség kérdését, ami kezdetben érthető módon szokatlannak heves visszhangot váltott ki, s ezért szükségesnek tartotta kijelenteni, hogy ennek feladása nem jöhet szóba, bár első elszólásakor úgy fogalmazott, hogy Ausztria semlegességének vállalása kényszerhelyzetben történt. A politikai porondon ugyan nem szerepel ez a kérdés, a szociális médiában azonban egyre másra feszegetik. Ausztria jelenlegi politikai besorolása csak abban az esetben

Folytatás a 3. oldalon

SOPRON ÜNNEPÉRE

Keresztury Dezső a fent említett címmel írt köszöntőt a szabad királyi városi rang elnyerésének hétszázadik évfordulóján kiadott antológiába. Ennek a versnek egy kifejező részletét („*Hűség városa, légy hű öre magadnak*”) választotta új kötete címéül Ujváry Gábor, a Veritas Történetkutató Intézet és Levéltár intézet- és kutatócsoport-vezetője, a bécsi Collegium Hungaricum egykori tudományos igazgatóhelyettese, majd igazgatója. A város megbízásából született színvonalas, szép kiállítású kiadvány bemutatóját – kerekasztal-beszélgetés keretében – 2022. május 4-én tartották a Magyar Nemzeti Múzeum dísztermében.

A kötet borítójának fekete-fehér hátterét büszkén töri meg egy nemzetiszínű zászlós korabeli röplap, amely fennen hirdeti: Magyarok maradtunk! Mollay Károly soproni nyelvészprofesszor a népszavazás hetvenedik évfordulóján rendezett ünnepségen elmondott előadásában idézte fel az egykor kétnyelvű város históriájában meghatározó szerepet játszó eseményeket. A poncichter negyedben található Balfi utcai házukba 1921. december 17-én toppant be „*mindig jól tájékozott*” nagynénje, aki félig németül, félig magyarul közölte a nagy hírt: „*Wißt ihr, magyarok maradtunk!*”

Gondolhatnánk, a történetek azt igazolják, hogy „*az első világháború utáni világpolitika tonnányi értelmetlensége között*” legalább „*egy cseppnyi értelem és jogszerűség*” is akadt. Az idézet azonban Karl Rennertől, Ausztria államkancellárjától származik. A saint-germaini osztrák békeidelegáció vezetője ezekkel a szavakkal méltatta a többségében német ajkúak lakta nyugat-magyarországi terület elcsatolását. Érdemes ezért inkább ismét Mollayt idézni, aki arra utalt, hogy Ausztria és Magyarország között a gyakorlatban 1526 óta nem volt határ, és 1921 őszén az itt élőknek kerek két hónapjuk volt arra, hogy kényszerű döntést hozzanak a Burgenlandhoz, illetve Magyarországhoz fűződő szálak eltépéséről vagy megtartásáról. Ezt „*ki-ki műveltsége, politikai érettsége, gazdasági érdeke, családi kapcsolatai, vallása, érzelmei stb. alapján*” tette meg – a masszív osztrák és magyar propaganda árnyékában.

Mint ismeretes, a kisebb környező településeken általában Ausztria felé billent a mérleg, de Sopron magyarpárti többsége döntőnek bizonyult (nem véletlenül emelte ki Károlyi Gyula miniszterelnök a tízéves évfordulóra írt köszöntője tervezetében Sopron város lakosságának hűségét, hogy aztán a végső szövegben már a teljes soproni népszavazási terület kiállítását méltassa). A népszavazáson a választásra jogosultak 89,5%-a (Sopron városában több mint 91%-a) adta le a voksát. Ez kimagasló szám, gondoljunk csak arra, hogy a 2022-es magyarországi választásokon 70,2%, 2019-ben Ausztriában pedig 75,6% élt szavazati jogával. Persze, az kérdéses, ki került be egyáltalán a szavazói névjegyzékbe. Ausztriában sokáig Viktor Miltschinky szavazási biztos visszaemlékezése (*Das Verbrechen von Ödenburg*) határozta meg a közgondolkodást, a Burgenländisches Landesarchiv vezetője, August Ernst még 1987-ben is Sopron elvesztéséről írt és a népszavazást komédiának minősítette. Mi tagadás, némi joggal.

Ugyanis maga Villani Frigyes báró, külügyminisztériumi osztálytanácsos, az oszt-rák-magyar határmegállapító bizottság tagja is elismerte 1923 óta nyilvános jelentésében, hogy a szavazási lajstromokat „*tényleg a magyar ügy sebezhető pontjának lehet nevezni*”, hiszen a voksolást megelőző napon „*százzszámra hozattak be szavazók Magyarországból belterületéről*”, méghozzá azért, mert a magyar fél „*az eszközökben való válogatás nélkül, a mindenképpen elérendő biztos sikerre dolgozott*”. Schindler András, a jegyzékek összeállításáért felelős soproni alpolgármester is elismerte később, hogy azok „*sok kívánnivalót hagytak maguk után*” (nem is beszélve a nagyszámú elmenekült, vagy szavazati jogának gyakorlásától egyéb trükkökkel megfosztott német ajkú polgárról).

Ezért lett volna kíváncsi, ha a 2021. évi centenárium alkalmából a két ország történészei közösen idézték volna fel a történeteket és legalább kísérletet tettek volna arra, hogy az egymás mellett történő elbeszélés helyett túllépjenek a kölcsönös graviminális politikán és – megfogadva Östör Józsefnek, egykori soproni nemzetgyűlési képviselőnek

1922-ben elmondott gondolatait – „*puffogó hazafias frázisok nélkül*” a közös közép-európai történelem részévé avassák a soproni népszavazást. Mint ismeretes, Burgenland nagyszabású történeti kiállítással és két vaskos tanulmánykötettel emlékezett a tartomány elmúlt száz évre, a soproni önkormányzat pedig emlékévet szentelt a jeles eseménynek és tudományos konferencián is felidézte 1921-nek – Illyés Gyula szavaival – „*a nemzeti tudatban máig kitörölhetetlen nyomot*” hagyó történetét.

Ujváry kötetének nagy erénye, hogy – ha úgy tetszik – vállalja az „ördög ügyvédjének” szerepét, és túllépve a múlt kizárólag nemzeti alapon történő vizsgálatán, a kelő árnyaltsággal és empátiával vizsgálja az eseményeket és saját bevallása szerint is „*a számos érvényes és lehetséges igazság egyik megközelítését nyújtja*”, közérthető nyelvezettel, továbbá a magyar mellett a német nyelvű szakirodalom értő felhasználásával. Már a bevezető gondolatokban világossá teszi – folytatva Mollay Károly érvelését –, hogy a maradás vagy az átcsatolás kérdésében Sopron városán belül, a környező falvakban, továbbá a nyelvi hovatartozás és a pártszimpátiák függvényében is jelentős eltérések voltak és érdekellentétek feszültek, ezért sem írhatók le az események a jó és a gonosz harcaként.

A kilenc nagyobb fejezet a vitatott nyugat-magyarországi terület rövid bemutatása után időrendi sorrendben, Saint-Germain és Trianon árnyékában, az 1921-ben történt meghatározó események (IV. Károly visszatérési kísérletei, a nyugat-magyarországi felkelés, velencei konferencia és népszavazás) értékelő bemutatásával követi végig a Sopronországi megmentéséhez vezető utat, gazdag válogatást nyújtva a Magyar Nemzeti Múzeum és a soproni helytörténeti közgyűjtemények anyagából.

Ujváry Gábor munkája méltó módon járul hozzá ahhoz, hogy Sopron, a térség egykori (?) természetes fővárosa – az ismertetés elején idézett Keresztury szavaival – „*bölcsen viselje határ-sorsát*”. Meggyőződésem szerint a kiegyensúlyozott munka azt is elősegítheti,

A van és a nincs versei

Kerék Imre klasszikus fényű, lecsavart lánanggal is messze világító költészete értékes, eligazodást kínáló szellemi teljesítmény irodalmunk értő olvasói, megkerülhetetlen útjelző és követésre érdemes iránymutató érző alkotói számára. Sajnálatosan mindkét csoport tagjai kevesen vannak, de a tehetséget és mesterségbeli tudást megbecsülők, a minőségelvét vallók, a fülepi lényeglátók sohasem voltak sokan – nekik viszont „szószentséges” ünnep lehet a hamarosan 80. életévébe lépő soproni költő kötetének megjelenése. Így az egyaránt az akasztói Kiskun Helikon sorozatát gazdagító *Mindenek szerelme* és *Szapphó korszorúja* közreadásai is, amelyek tudatosan és tetszetősen felépített korpuszaiban – miként az oeuvre korábbi darabjaiban – elsősorban a *természethez-tájhoz*, az egyetemes és személyes örökséget képező *lírahagyományhoz*, valamint a *Másikhoz*, a *kedveshez* való szerzői viszony válik meghatározóvá.

A *Mindenek szerelmében* megidézték tájak a gyermekkor somogyi vidékei, a visszaálmodott, lélek mélyéről felsejlő erdők és mezők, a magányosan – a teremtet világ megannyi csodájára rányúló szemmél – és párban-társaságban, a kísérő szépségét, a barátok községét, a látvány együttes örömét is élvezve bebarangolt, emlékeket őrző helyek. Ahol az ember sohasem idegen, hanem magától értetődően otthonos az őselemek közt, a természeti környezetben, testvériségben a fákkal és virágokkal, közösségben az állatokkal. Tudva: minden létező az élet nagy szimfóniájának hangjegye, önmagában is szól, de csak összjátékuk ad harmóniát.

Az ajánlásokkal megtisztelt, átiratokkal tematikailag, stílusán is idekapcsolt és a kötet második felét kitevő négysoros miniatűrökben portrészerűen egyénített írók névsora – egyfajta szubjektív kánonként – a vállalt és vallott költészeti tradíciót is megmutatja. Azt a markáns ívű lírahagyományt, amelyhez képest Kerék Imre poézisát is meghatározhatjuk, amelynek folytatói sorában láthatjuk. A világirodalomból az *Énekek énekét* jegyző Sala-

mon királyt, Hölderlint, Francis Jammes-ot, Apollinaire-t említhetjük, a magyarok közül a dalforma első mestereitől, Balassitól Csokonain, Aranyon, Vajda Jánoson át a nyugatos-újholdas örökségit, más tekintetben Kasságit, József Attiláig vagy Nagy Lászlóig vezet az út. S külön kiemelhetjük a háromszor is megszólított (*Ikarosz a költőhöz*, *A mézőntő*, *Pásztorok*) földit, Takáts Gyulát és a nemzedéktárs Szepesi Attilát (*Fűga*). Ezek az emlékversek az ő koszorúik.

A kedves a szépek csokrából választott virág, aki teljessé teszi, és aranyos hajkoronájával beragyogja az életet. Vele nézi a lírahős a tavaszi zsendülést, várja a kelő esti csillag sugarát, hozzá szállnak a *Te akartad* gyönyörű kettős sorai: „nem én akartam, te akartad, / amikor tested kitakartad // s először adtál enni számunk, / hogy folyton éhezlek, kívánlak, // (...) // föllobogó tűzben, hajadból / búzaszín fény dől: vadgalambtoll, // a világrészek észrevétlen / elhamvadnak szemed tüzeiben” (40.).

Am ami a *Mindenek szerelmében* még a jelenlét örömeiből fakadt, azt a *Szapphó korszorújában* már a veszteség fájdalma szülte. A 2600 éves költőnő előtt tisztelgő, az átültetések és saját időmértékes remek legjavából válogatott vers-hangzatka gyűjtemény az eltávozott társ, a Másik mementója, az emlékezés füzere is lett egyben. Amint az utósózt szerző Németh István Péter találóan megállapítja: távoli és a dedikációval egészen közeli címzettje is van tehát e 32 szövegnek. Amelyek egy részében – egymást erősítve – összekapcsolódik természet-táj, hagyomány

és szerelem, hogy a másik póluson ott álljon mindezek hiánya, miként a *Valami más* fentieket ellenpontozó kétsorosaiban. A „most már a többé-nem-lehet, / a sohasem fogod” (37.) szomorú belátásával.

Kerék Imre utóbbi kötetei újfent igazolják, hogy szerzőjük irodalmunk élvonalbeli alkotója, aki – mint a kagyló – a kínból is gyöngyöt, hiteles poézist, minőségi értéket teremt. A 80. születésnap küszöbén, Hegedűs György találó illusztrációival együtt, szívből köszönjük a becses ajándékokat.

Kerék Imre: Mindenek szerelme. Kiskun Helikon, Akasztó-Sopron, 2020.; *Szapphó koszorúja*. Kiskun Helikon, Akasztó-Sopron, 2021.

SZEMES PÉTER

OFFENLEGUNG

Az 1982-ben életbe lépett osztrák sajtótörvény értelmében az alábbi nyilatkozatot tesszük közzé:
Offenlegung gemäß § 25 des Mediengesetzes:
Medieninhaber: Zentralverband Ungarischer Vereine und Organisationen in Österreich,
A-1010 Wien, Schwedenplatz 2/1/8.
Unternehmensgegenstand: Interessenvertretung der Österreicher ungarischer Sprach- und Kulturzugehörigkeit.
Vorstand: Mag. József Hollós (Präsident),
Dr. Andrea Seidler (Generalsekretär),
Zoltán Tanczos (Kassier).
Beteiligung: 100%.
Grundlegende Richtung: Pluralistisch - demokratische Meinungsbildung der Ungarn, Wahrung einer mit Österreich verbundenen Identität des Volkstums.

hogy a határ két oldalán máig tetten érhető két emlékezet, a *civitas fidelissima* és a *civitas schwindelissima* narratívája ne csupán békésen megférjen egymás mellett, de némileg közelítsen is egymáshoz és a forrásokból kellő kritikával lesűrhető történeti valósághoz.

(Ujváry Gábor: „*Hűség városa, légy hű öre magadnak*”. Nyugat-Magyarország 1918–1921 közötti sorsa és a soproni népszavazáshoz vezető út. Magyar Nemzeti Levéltár Győr-Moson-Sopron Megye Levéltára, Sopron, 2021.)

FIZIKER RÓBERT

BÉCSI NAPLÓ

AZ AUSZTRIAI MAGYAROK LAPJA

Kiadja az Ausztriai Magyar Egyesületek és Szervezetek Központi Szövetsége

Levelezési cím: A-1011 Wien, Postfach 358.
Web: www.kozpontiszovetseg.at
<https://www.becsinaplo.eu>

Tel./Fax: 00 43 1 532 60 49
E-mail: becsi-naplo@aon.at

Zweimonatsblatt der UngarInnen in Österreich.

Eigentümer, Herausgeber, Hersteller und Verleger:
Zentralverband Ungarischer Vereine u.
Organisationen in Österreich.
A-1010 Wien, Schwedenplatz 2/1/8.

SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG:

Bodó Barna (Temesvár), Bodzsoni István (Szabadka), Csáky Pál (Pozsony), Czellar Judit (Genf), Duray Miklós (Pozsony), Gömöri György (London), Kovács István (Budapest), Kovácsné Németh Mária (Győr), Kő András (Budapest), T. Kovács Péter (Budapest), K. Lengyel Zsolt (Regensburg), Papp László (New York), Pomogáts Béla (Budapest), Sárközi Mátyás (London), Szakály Sándor (Budapest), Varga Sándor (Pozsony), Zakar Péter (Szeged).

SZERKESZTŐSÉG:

Benyák Mária, Böröndi Lajos, S. Csoma János, Deák Ernő (főszerkesztő), Fetes Kata, Kántás János, Kató Zoltán, Martos Péter, Radics Éva, Veit Zita

GRAFIKAI SZERKESZTŐ: Uzsák Zoltán
GAZDASÁGI INTÉZŐ: Deák Sonja

MUNKATÁRSÁK:

Ádám Ágnes (Bécs/Budapest), Bölcsey-Molnár Dávid (Bécs), Bika Julianna (USA), Birtalan Iván (Bécs/Budapest), Csinta Samu (Kolozsvár), Cs. Varga István (Eger), Fehér Márta (Szabadka), Fried István (Budapest), Katona András (Szeged), Lengyel Ferenc (Bécs), Nagymihály Zoltán (Budapest), Paládi Renáta (Ungvár), Reményi György (Grenoble), Rimpler Diána (Bécs), Szabó Zsuzsa (Bécs), Szemes Péter (Kaposvár), Varga Gabriella (Budapest), Margarete Wagner (Bécs)

BANKKONTO: 004-46793, BLZ: 20111, Erste Bank der oesterreichischen Sparkassen AG., Hauptanstalt A-1010 Wien, Graben 21.

IBAN: AT57201110000446793 • BIC: GIBAATWW

ELŐFIZETÉS egy évre: Ausztriában 18,- Euro, Magyarországon 4500,- Ft, Nyugat-Európában 22,- Euro, vagy annak megfelelő összeg, tengerentúl 25,- Euronak megfelelő összeg, Szerbiában: 1000 dinár, Szlovákiában egyes számok eladási ára: 1,50 Euro.

TERJESZTŐINK:

Amerikában: Andrew Rekey, 3996 Oakmore Rd. Oakland, CA 94602-1856
E-mail, az újság számára: BecsiNaplo@yahoo.com
Bankátutalás: Hungarian Freedom Fighters Inc. San Francisco Area Chapter, 3996 Oakmore Rd. Oakland, CA 94602-1856

Angliában: Lindop Márta, Email: martalindop@hotmail.com, Co-op Bank 08 90 66 10436237
Hollandiában: Deuten-Makkai Réka
E-mail: federatio_hollandia@yahoo.com
Tel.: 0031 6 144 250 84
IBAN: NL81 INGB 0002304058

Kanadában: Pannonia Books Ltd., 472 Bloor St. W. 2nd floor, Toronto, Ontario M5S 1X8.
Magyarországon: Librotrade Kft., H-1656, P. O. B. 126, H-1173, Budapest, Pesti út 237. Bank folyószámla: KHB Rt. 10402166-21638181-00000000.

Németországban: Dr. Klement Kornél, BUOD, Ringstrasse 16, D-63128 Dietzenbach
Svájcban: Ria Meszlényi, Laufenstrasse 41, CH-4053 Basel, e-mail: ria.meszlényi@gmail.com, Tel.: 061 331 11 38, Mobil: 076 468 05 20 – PostFinance, Mária Balla Meszlényi, Konto-Nr.: 15-508825-5, IBAN: CH89 0900 0000 1550 8825 5, BIC: POFICHBEXXXX
Svédországban: Szöllősi Antal, S-127 24 Skärholmen, Box 176. PlusGiro Nr.: 756987-4.

Szerbiában: Fehér Márta, 24000 Szabadka, Jókai Mór 119. Bankszámla: RS35285223604000354839
e-mail: fhmartagmail.com
Szlovákiában: Benyák Mária
E-mail: maribenyak@gmail.com
Bankszámla: SK6709000000000170127485

Névvel vagy betűjellel megjelölt cikkekért szerzőik felelnek és nem feltétlenül fejezik ki a szerkesztőség véleményét. Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

Gefördert aus Mitteln der Volksgruppenförderung

Druck: Monocopy Nyomda
H-9200 Mosonmagyaróvár, Juhar u. 16.

Készült
a Magyar Kormány
támogatásával

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

BETHLEN GÁBOR
Alap

Gefördert aus den Mitteln der Volksgruppenförderung des Bundeskanzleramtes